

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
30.05.2024 протокол № 11

Введено в дію наказом

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
05.06.2024 № 357

ПОЛОЖЕННЯ

про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ (далі – Положення) регламентує основні засади реалізації права з вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами всіх рівнів вищої освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ (далі – Університет) відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», «Методичні рекомендації для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми» та «Положення про організацію освітнього процесу у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ» та розроблене з метою реалізації особистих інтересів здобувача вищої освіти та забезпечення індивідуальної траєкторії навчання, що повною мірою забезпечує потребу здобувачів вищої освіти розширити та поглибити знання у сферах суспільного життя та майбутньої професійної діяльності.

1.1. Терміни, що вживаються у цьому Положенні:

1.1.1. Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова й творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, установлених законом.

1.1.2. Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів

освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план (Додаток 1).

1.1.3. Індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.

1.1.4. Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

1.1.5. Національна рамка кваліфікацій – системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Національна рамка кваліфікацій ґрунтується на європейських і національних стандартах та принципах забезпечення якості освіти, урахує вимоги ринку праці до компетентностей працівників та запроваджується з метою гармонізації норм законодавства у сферах освіти і соціально-трудоких відносин, сприяння національному та міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні, налагодження ефективної взаємодії сфери освіти й ринку праці.

1.2.6. Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій).

1.2.7. Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити й виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

1.2.8. Рівень вищої освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій.

1.2.9. Студентоцентроване навчання – підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

- заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги й партнерства між учасниками освітнього процесу.

1.3. Відповідно до пункту 15 частини 1 статті 62 Закону України «Про вищу освіту» особи, які навчаються у закладах вищої освіти мають право на

вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням із керівником відповідного інституту, факультету чи підрозділу.

1.4. Зміст конкретної вибіркової навчальної дисципліни визначає робоча програма навчальної дисципліни та анотація.

1.5. Загальний обсяг та обсяг аудиторних занять, форма семестрового контролю дисциплін вільного вибору для конкретного семестру визначаються відповідними освітніми програмами та навчальними планами.

1.6. Кафедрами Університету, що пропонують вибірккові дисципліни, забезпечується своєчасна підготовка навчально-методичного забезпечення, необхідного для вивчення навчальної дисципліни.

1.7. Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти включаються до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

1.8. Процедурі вибору здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни передуює їх ознайомлення із порядком, термінами, особливостями здійснення вибору та умовами формування навчальних груп для вивчення вибіркокових дисциплін. За потреби, можуть надаватися консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії.

1.9. Окрім вибору навчальних дисциплін в межах вибіркової складової відповідного навчального плану, здобувач може формувати свою індивідуальну освітню траєкторію в межах нормативної складової шляхом:

- обрання іноземної мови (англійська, німецька, французька) та рівня її вивчення;
- обрання місця проходження практики;
- обрання теми курсової роботи та кваліфікаційної роботи та наукового керівника.

2. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ КАТАЛОГІВ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Перелік вибіркокових освітніх компонентів, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в Університеті, формується у каталог.

2.1.1. До каталогу включаються як дисципліни, які спрямовані на поглиблення й вдосконалення загальних компетентностей, передбачених стандартами вищої освіти, так і дисципліни галузево-професійного спрямування зі спеціальностей інституту/факультету, що дозволяють отримати професійні навички з певної галузі знань, сприяють поглибленій підготовці за освітньою програмою і закріплюють набуті фахові компетентності відповідно до стандартів вищої освіти або Національної рамки кваліфікацій.

2.1.2. До кожного освітнього компоненту вибіркової частини, кафедрами,

за якими закріплена навчальна дисципліна, розробляється короткий опис – анотація. Зразок оформлення анотації передбачено у Додатку 3 до Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, порядок підготовки та затвердження його компонент у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ.

2.2. До каталогу вносяться лише ті навчальні дисципліни, які мають повне інформаційне та методичне забезпечення, необхідне для засвоєння, відповідно до вимог Університету.

2.3. За зміст та реалізацію вибіркового освітнього компоненту в освітньому процесі несе відповідальність завідувач кафедри, за якою закріплено викладання відповідної дисципліни.

2.5. **До 1 квітня** кожного навчального року кафедри Університету надають до навчально-методичного відділу перелік вибірових навчальних дисциплін та анотації до них.

2.6. Навчально-методичний відділ здійснює перевірку наданих матеріалів, формує каталог вибірових освітніх компонентів.

2.7. Каталог вибірових освітніх компонентів, затверджений науково-методичною радою оприлюднюється інформаційно-технічним відділом на офіційному сайті Університету у розділі «Освітній процес» у підрозділі «Каталог вибірових дисциплін».

3. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Вивчення вибірових навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти розпочинається не раніше другого навчального семестру (для здобувачів вищої освіти першого курсу навчання), окрім здобувачів вищої освіти ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції, для яких вивчення вибірових навчальних дисциплін починається з першого семестру.

3.2. Кафедри **до 1 вересня** кожного навчального року розробляють або оновлюють матеріали для вибірових навчальних дисциплін.

3.3. До початку процесу обрання здобувачами навчальних дисциплін науково-педагогічні працівники кафедр, що забезпечують викладання навчальних дисциплін Каталогу можуть проводити (у позанавчальний час) для здобувачів вищої освіти презентації запропонованих до вибору дисциплін. Також, за потреби, можуть надаватися консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії.

3.4. Терміни проведення процедури вибору здобувачами вищої освіти дисциплін вільного вибору визначаються необхідністю своєчасного формування контингенту здобувачів вищої освіти, в групи та потоки, а також якісного планування та організації освітнього процесу, його методичного та кадрового забезпечення, як правило,

- здобувачі вищої освіти других та старших курсів обирають вибіркові дисципліни на наступний рік навчання, як правило, у весняному семестрі, який передує навчальному року під час, якого заплановане їх вивчення;

- здобувачі вищої освіти першого курсу обирають вибіркові дисципліни на весняний семестр 1 рік навчання (за навчальним планом), як правило, у першому семестру, але не пізніше 15 грудня;

- у разі якщо вивчення вибірових навчальних дисциплін припадає на 1-й рік навчання, ознайомлення з ними та їх вибір відбувається протягом 10 днів з початку навчання (1-й семестр навчального року, установча сесія, табірний збір).

3.5. Здобувачі вищої освіти зобов'язані ознайомитися з Каталогом вибірових дисциплін, який розміщений на офіційному сайті Університету і до **15 травня** здійснити вибір освітніх компонент. Свій вибір здобувачі можуть здійснювати наступним чином:

- шляхом заповнення Google-форми для вибору вибірових компонент;

- поданням своєї власноруч написані **заяви на ім'я директора інституту/декана факультету** Університету щодо вивчення тих чи інших вибірових навчальних дисциплін (додаток 2). У заяві здобувач вищої освіти вказує вибіркові дисципліни в порядку пріоритетності за будь-яким рівнем вищої освіти не нижче ніж поточний, окремо зазначаються вибіркові навчальні дисципліни з інших освітньо-професійних програм.

3.6. Кількість вибірових навчальних дисциплін, які можуть бути внесені до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти, визначена відповідним навчальним планом за курсом та семестром.

3.7. Здобувач вищої освіти, який із поважної причини, підтвердженої документально (хвороба, навчання чи стажування в освітніх і наукових установах іноземних держав, призов на військову службу, академічна відпустка тощо), був відсутній протягом визначеного терміну та не подав заяву на вивчення вибірових навчальних дисциплін має право зробити такий вибір протягом першого тижня після того, як він приступив до навчання.

3.8. Інститути/факультети та відділ докторантури та аспірантури до **10 червня** формують список здобувачів вищої освіти з вивчення тих чи інших вибірових навчальних дисциплін (додаток 3), склад яких затверджується наказом по Університету, та включають відповідні дисципліни до індивідуального навчального плану.

3.9. Із метою забезпечення участі всіх здобувачів та дотримання визначених термінів процедура вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти контролюється факультетами/інститутами.

3.10. Здобувач вищої освіти, який знехтував своїм правом вибору навчальних дисциплін, буде записаний на вивчення тих навчальних дисциплін, які інститути/факультети та відділ докторантури та аспірантури вважатиме необхідними для оптимізації формування груп.

3.11. Із метою забезпечення участі всіх здобувачів та дотримання визначених термінів процедура вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти контролюється інститутами/факультетами.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Електронні форми каталогу вибіркових дисциплін, анотації до навчальних дисциплін, заяви здобувачів та розпорядчі документи про формування груп здобувачів зберігаються впродовж терміну навчання здобувачів вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти.

4.2. У випадку поновлення, переведення здобувача вищої освіти, допуску до занять після завершення академічної відпустки або у випадку навчання за скороченим терміном навчання за письмовою заявою здобувача вищої освіти та згодою випускової кафедри можливе перезарахування результатів навчання вибіркових дисциплін відповідно до Положення про визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у ДДУВС, затверджене наказом від 11.08.2022 № 533

4.3. Здобувачам вищої освіти забезпечується право на визнання результатів попереднього навчання або результатів отриманих у неформальній освіті за рахунок вибіркових дисциплін за процедурою, передбаченою Положенням про порядок визнання в Дніпровському державному університеті внутрішніх справ результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, затвердженим наказом ДДУВС від 05.09.2019 № 762.

**Начальник
навчально-методичного відділу**

Світлана КИРИЧЕНКО

ПОГОДЖЕНО

**Начальник
відділу юридичного забезпечення**

Тетяна СТЕХІНА

Директору навчально-наукового інституту
(Декану факультету)

ПІБ

здобувача вищої освіти _____ курсу
_____ групи

_____ (форма навчання)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

З А Я В А

Прошу дозволити мені в 20__ – 20__ н. р. відповідно до Каталогу вибіркових навчальних дисциплін за курсами навчання та спеціальностями в межах навчально-наукового інституту / факультету «*назва*» вивчати такі вибіркові дисципліни:

№	Назва дисципліни, семестр, у якому планується вивчення, кількість кредитів	Пріоритет
Навчальні дисципліни загальної підготовки		
1		
2		
3		
4		
...		
Навчальні дисципліни професійної підготовки		
1		
2		
3		
4		
...		
Дисципліна(ни) з інших рівнів або ОП*		
1		
2		
3		
4		
5		
...		

*Примітка: якщо здобувач вищої освіти обирає вибіркові навчальні дисципліни за іншими рівнями та ОП, які пропонуються іншими навчально-науковими інститутами чи факультетами, ніж тим де навчається здобувач, то до заяви надається погодження керівника відповідного підрозділу.

_____ (дата)

_____ (підпис)

